

[Niels Kr. Nielsen.]

det samme gælder spørgsmålet om, hvorvidt der udover den i § 3, stk. 1, nævnte gratis hjælp til ubemidlede overhovedet skal ydes hjælp, og spørgsmålet om betalingen herfor af dem, der ikke kan betragtes som ubemidlede.

Hvad angår den løn, der kan ydes til husmoderafløserne, må der vel være en grænse for kommunernes selvbestemmelsesret, når 70 pct. af udgifterne dækkes af staten og den fælleskommunale udligningsfond; det gælder her som overalt, hvor kommunernes udgifter delvis skal dækkes af staten og udligningsfonden, at kommunernes selvstyre svækkes og centraladministrationens indflydelse bliver stærkere. Det var en sundere kommunalpolitik, hvis de kommuner, der selv fastsatte udgifterne, også i større grad skabte dækning herfor, eller, for at holde sig til det foreliggende forslag: at de kommuner, som fandt det hensigtsmæssigt og fordelagtigt at antage husmoderafløserne, også selv bar en større del af byrderne ved denne ordning i stedet for, at byrderne ved refusionsbestemmelser bliver flyttet over på andre. Jeg synes, at der i denne forbindelse kunne være grund til at spørge, om denne ordning ikke i højere grad kunne komme ind under forsikringsprincippet, eventuelt i forbindelse med sygekasserne? Jeg mener, dette er en overvejelse værd.

Bortset fra de betænkeligheder, jeg har givet udtryk for, vil jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling.

Petra Petersen: Fra befolkningens side blev der under debatten om husmoderafløsning i sin tid næret store forventninger til loven, idet man ventede, at når husmoderafløsningsloven fra at være en beskæftigelseslov nu blev lagt i fastere rammer, ville husmoderafløserne blive bedre kvalificeret, bedre egnede til deres arbejde, og der ville blive gratis hjælp til ubemidlede, og loven ville blive gennemført i alle kommuner.

Loven, som blev gennemført i 1949, har aldrig svaret til de forventninger, man nærede; for det første er der store dele af befolkningen, der på grund af den ret høje betaling, der skal ydes for hjælpen, ikke ser sig i stand til at benytte sig af loven og derfor må klare sig uden hjælp eller med en tvivlsom hjælp. For det andet er loven, som også ministeren oplyser i sin fremsættelse af lovforslaget, langt fra gennemført i alle landets kommuner, ikke engang alle vore købstadkommuner har fundet det naturligt at tage loven i anvendelse.

Også for de kvinder, der har taget arbejde

som husmoderafløserne, er loven blevet en skuffelse. Ifølge lovens udformning havde de ret til at tro, at der ville blive tale om et erhverv af varighed, og at de ved at lade sig uddanne som husmoderafløserne kunne opnå stillinger i klasse med andre kvindeerhverv, altså en tjenestemandstilling med pension.

Efter to års forløb er loven kommet til revision, og det foreliggende lovforslag tager ikke sigte på en forbedring af disse forhold. Revisionen betyder kort og godt et attentat på husmoderafløserens løn og uddannelsesmuligheder.

Under lovens behandling i 1949 gjorde jeg opmærksom på den store værdi, disse aftenkursus ville have for uddannelsen af husmoderafløserne. Det ærede medlem fru Kirsten Gloerfelt-Tarp har også været inde på, at denne uddannelse kan finde sted, samtidig med at kvinderne passer deres hjem eller andet arbejde. Disse kursus har imidlertid været saboteret fra adskillige kommuners side. Ministeren oplyste ved fremsættelsen af lovforslaget, at 55 pct. af de ansatte husmoderafløserne endnu ikke er uddannet. Årsagen til denne sabotage kan efter min mening kun være, at de uddannede afløserne oppebærer højere løn end de ikkeuddannede. Når de 55 pct. af husmoderafløserne ikke har søgt uddannelse, gælder det sikkert for størsteparten af dem, at de ikke har haft lejlighed dertil. Min mening om husmoderafløserne og deres uddannelse er ikke ændret, siden vi vedtog loven i 1949; jeg finder stadig, at de skal uddannes med omhu, så at de bliver virkeligt egnede til at påtage sig dette krævende arbejde. Selvom det drejer sig om mangeårige og dygtige husmødre, er uddannelsen som husmoderafløser en støtte i deres arbejde og giver dem yderligere sikkerhed. Den henvendelse, som kvinderne her på rigsdagen har fået fra Sammenslutningen af uddannede Husmoderafløserne, en henvendelse, som også den højtærede minister har fået, siger jo også, at det er kvindernes overbevisning, at de gennem deres uddannelse er blevet i stand til at udføre arbejdet som husmoderafløser væsentligt bedre.

En ting er, at loven om husmoderafløsning ikke har svaret til de forventninger, der stilledes til den, en anden ting er, at de afløserne, der sendes ud i hjemmene, bør have en sådan uddannelse og være af en sådan kvalitet, at de er af virkelig værdi for de hjem, der får dem som hjælp under sygdom. Hvis de er det, bør de også have en rimelig løn for deres arbejde, og det må blive et erhverv for disse kvinder. I modsat fald må man regne med, at den ydede hjælp